

С.В. Корбут, студентка, V курс, гр. ОАМ-23-2, ФОФ
Науковий керівник - д.е.н., доц. К.В. Романчук
Житомирський державний технологічний університет

ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄКТУ ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК: НОВЕЛИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Прибуток є метою, а також результатом підприємницької діяльності. Жодне підприємство, що здійснює підприємницьку діяльність, не має наміру отримувати збиток, оскільки прибуток є рушійною силою, за допомогою якої можна відновлювати матеріально-технічну базу, розширювати асортимент продукції, удосконалювати виробництво, а також розробляти ноу-хау. Прибуток виступає об'єктом оподаткування, з нього справляється податок на прибуток.

Податок на прибуток є одним з чотирьох основних бюджетоутворюючих податків поряд з податком на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), податком на додану вартість (далі – ПДВ) та акцизним податком. За оперативними даними Державної фіскальної служби України* протягом 2014 року до зведеного бюджету зібрано 425 млрд. грн., що на 12,2 млрд. грн., або на 3 % більше показника 2013 року у т.ч. до державного бюджету – 336,7 млрд. грн., що на 16,2 млрд. грн. більше відповідного показника 2013 року, до місцевих бюджетів – 88,3 млрд. грн., що на 3,9 млрд. грн., або на 4,3 % менше показника 2013 року. Надходження ПДВ у 2014 році склали 201 536 млн. грн., що на 19 819 млн. грн. більше ніж у 2013 році, надходження ПДФО у 2014 році склали 81 406 млн. грн., що на 9 255 млн. грн. більше ніж у 2013 році, надходження акцизного податку у 2014 році склали 46 191 млн. грн., що на 9 523 млн. грн. більше ніж у 2013 році, надходження податку на прибуток у 2014 році склали 40 613 млн. грн., що на 14 381 млн. грн. менше ніж у 2013 році, плата за користування надрами у 2014 році склала 22 098 млн. грн., що на 7 873 млн. грн. більше ніж у 2013 році, ввізне мито у 2014 році склало 15 628 млн. грн., що на 2 363 млн. грн. більше ніж у 2013 році, плата за землю у 2014 році склала 14 857 млн. грн., що на 2 054 млн. грн. більше ніж у 2013 році, місцеві податки і збори у 2014 році склали 7 595 млн. грн., що на 281 млн. грн. більше ніж у 2013 році, рентна плата у 2014 році склала 1 727 млн. грн., що на 229 млн. грн. більше ніж у 2013 році, податки на власність у 2014 році склали 416 млн. грн., що на 161 млн. грн. менше ніж у 2013 році, інші надходження у 2014 році склали 14 819 млн. грн., що на 2 615 млн. грн. більше ніж у 2013 році. Виходячи з вище наведеного надходження податку на прибуток складають 9 % від загального наповнення бюджету.

Враховуючи вище викладене, питання формування об'єкта оподаткування податком на прибуток набуває виключного значення як на макро- так і на мікрорівні. З одного боку держава зацікавлена у недопущенні заниження об'єкта оподаткування вказаним податком, з іншого – платники даного податку повинні виважено підходити до формування об'єкта оподаткування податком на прибуток, оскільки наслідками заниження або завищення вказаного показника буде нераціональне вилучення грошових коштів з господарського обороту (у першому випадку на сплату штрафних санкцій і пені, а у другому – на сплату необґрунтовано завищеної суми у державний бюджет).

Законодавство в Україні часто змінюється – це тісно пов'язано з глобалізаційними процесами. Вони охоплюють практично всі сфери життєдіяльності будь-якої країни світу, не виключенням є і Україна. Зміни у політичному, соціальному, економічному житті суспільства дають поштовх для перегляду нормативної бази. Угода про асоціацію України з ЄС, яка собою представляє угоду про партнерство та співробітництво, а також вступ до Світової Організації Торгівлі свідчить про необхідність перегляду законодавства та наближення його до європейських норм і стандартів.

Основним нормативним документом, який регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів є Податковий кодекс України. За новою редакцією, чинною з 01.01.2015 р. № 2755-17 в редакції 04.03.2015 р. передбачено обчислення податку на прибутку виходячи із бухгалтерського фінансового результату (концептуальною основою виступають національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку або міжнародні стандарти фінансової звітності), відкоригованого на: як амортизаційні різниці, різниці, які виникають при формуванні резервів (забезпечень), різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій та інші різниці (форм. 1).

Прибуток до оподаткування = Ф/р ± Ра.необ.акт. ± Р. форм.резерв ± Р.фін.оп ± Інш. різн. (1)

* У 2014 році до зведеного бюджету зібрано 425 млрд. грн. податків та зборів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-rezalt/178811.html>

де, Ф/р – фінансовий результат до оподаткування, який збільшується, зменшується на:
Р. необ. акт. – різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів,
Р. форм. резерв – різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень),
Р. фін. оп – різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій.

Для платників податку, у яких річний дохід не перевищує двадцяти мільйонів гривень, об'єкт оподаткування визначається без коригування фінансового результату до оподаткування, тобто платники за власним бажанням можуть відмовитись від обліку податкових різниць (крім збитків минулих років) і визначати об'єкт оподаткування виключно на підставі фінансового результату (прибутку до оподаткування), визначеного за правилами бухгалтерського обліку. Якщо ж дохід, визначений за останній річний звітний (податковий) період, перевищує двадцять мільйонів гривень, то платник повинен визначати об'єкт оподаткування, починаючи з такого року шляхом коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці. Тобто у новій редакції пропонується ведення обліку податкових різниць замість ведення окремого обліку доходів та витрат.

Раніше у Податковому кодексі України був чітко сформований порядок визначення доходів та витрат, їх складу і моментів визнання. Однак, методика, що застосовувалась у редакції ПКУ до 01.01.2015 р. прямо вказувала на необхідність формування об'єкта оподаткування податком на прибуток за "податковими правилами" (форм. 2).

$$\text{Прибуток до оподаткування} = Д - В, \text{ де} \quad (2)$$

Д – доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування,

В – витрати (собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду)

Отже розрахунок об'єкта оподаткування суттєво змінився. Тепер він буде визначатися виходячи з даних бухгалтерського обліку, а саме фінансового результату, відкоригованого на різниці.

Особливо гостро з урахуванням вказаних змін постає потреба обґрунтованого формування облікової політики та документального підтвердження понесених витрат, а також раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, оскільки від правильності дотримання вказаних заходів залежить з 01.01.2015 р. обґрунтованість формування об'єкта оподаткування податком на прибуток.